

Sak 23/2026

REGULERING AV FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2027

1. SAMMENDRAG

Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia. Bestanden er ikke felles forvaltet eller fordelt mellom partene. Tradisjonelt har Norges kvote blitt fastsatt på grunnlag av ca. 43 % av rådet fra ICES. Etter to år med nullråd fastsatte ICES igjen kvoteråd større enn null for 2025 og 2026.

Frem til 2021 byttet Norge til seg hestmakrellkvote fra EU, som ble fisket i britisk sone. Etter brexit har ikke Norge byttet til seg hestmakrellkvoter i forhandlinger med Storbritannia.

Det norske fisket etter hestmakrell har tradisjonelt foregått med trål i norsk sone i Nordsjøen, i hovedsak fra september måned. Etter å ha ligget på om lag 9 000 tonn årlig, ble fangstene fra den havgående redusert til i størrelsesorden 3 000 tonn fra 2021. Fangstene utenfor 12-milen er redusert ytterligere siden 2024.

I kystnære strøk var det en økning i fangstene fra om lag 1 800 tonn i 2017 til i overkant av 3 000 tonn i årene 2019 og 2020. Også i 2021 utgjorde fangstene i kystnære strøk om lag 3 000 tonn, mens fangstene var omtrent 1 000 tonn lavere i 2022 og 2023. Også her er fangstene de siste tre årene ytterligere redusert.

Årets fiske er enda ikke avsluttet, og det forventes noe økning i fangstene i kystnære strøk fra og med november måned. Frem til den tid pleier hestmakrell å fiskes som bifangst langs «kanten» i Nordsjøen. Fangsttakten så langt i år ligger på slutten av oktober på et meget lavt nivå, og utenfor 12-milen er det så godt som fraværende.

Etter to år med nullråd framsatte ICES igjen et positivt kvoteråd for fisket etter hestmakrell i 2025 og i 2026. For 2027 anbefaler ICES at fangstene ikke overstiger 79 223 tonn, som er noe lavere enn fjorårets råd.

Som følge av at ICES har fremsatt et kvoteråd som anbefaler et uttak av hestmakrell foreslår Fiskeridirektøren at det åpnes opp for fritt fiske innenfor totalkvoten i 2027. Dette tilsvarer en videreføring av reguleringsopplegget fra 2026.

2. REGULERING AV FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2023-2024

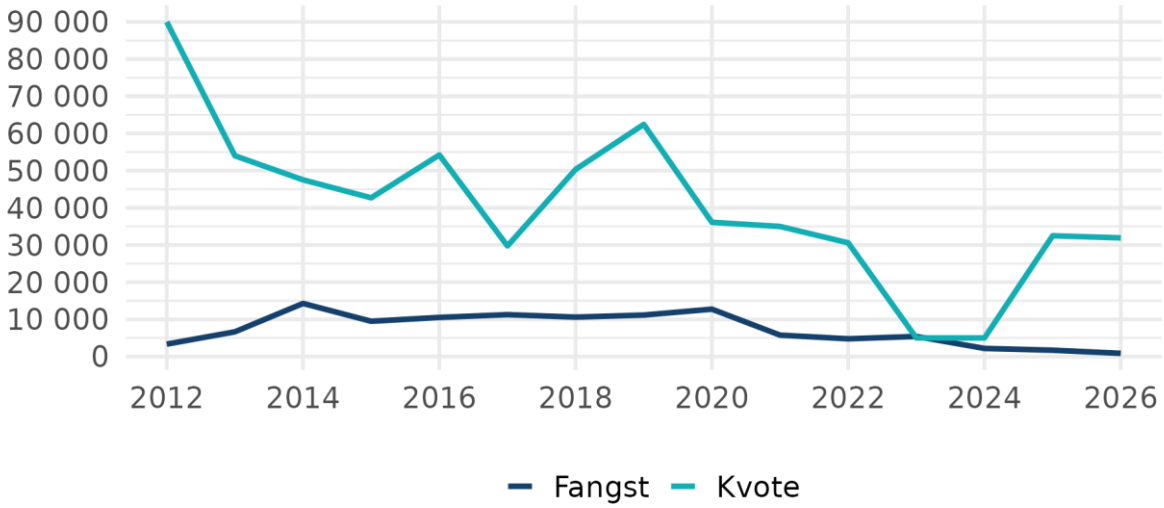
Reguleringen av fisket etter hestmakrell har tradisjonelt gått ut på å fastsette en totalkvote som skal begrense det totale norske fisket. ICES framsatte et null-råd for fiske etter hestmakrell i 2023 og 2024, som medførte at det for første gang ble behov for å gjøre nasjonale fordelinger av kvoten. Norge fastsatte begge årene en totalkvote på 5 000 tonn, fordelt på kyst- og den havgående flåten. Av dette kunne fartøy som fisker kystnært fiske inntil 3 000 tonn hestmakrell, mens de resterende 2 000 tonn av totalkvoten ble avsatt til bifangst av den havgående flåten i andre fiskerier.

3. DET NORSKE FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2026

Det kystnære hestmakrellfisket foregår som regel fra januar til april, for så å tilta igjen i november måned. De siste tre årene har dette fisket vært svært begrenset sammenlignet med tidligere år. Utenfor 12-milen har det så langt i år så godt som ikke vært fisket hestmakrell. Per 20. september 2026 har norske fartøy totalt fisket 851 tonn hestmakrell.

Fisket har foregått i Norges økonomiske sone og i territorialfarvannet, og omtrent alt er fisket med not innenfor 12-milen av fartøy under 15 meter. Figur 1 viser norsk kvote og fangst av hestmakrell i Norges sone i perioden 2012-2026.

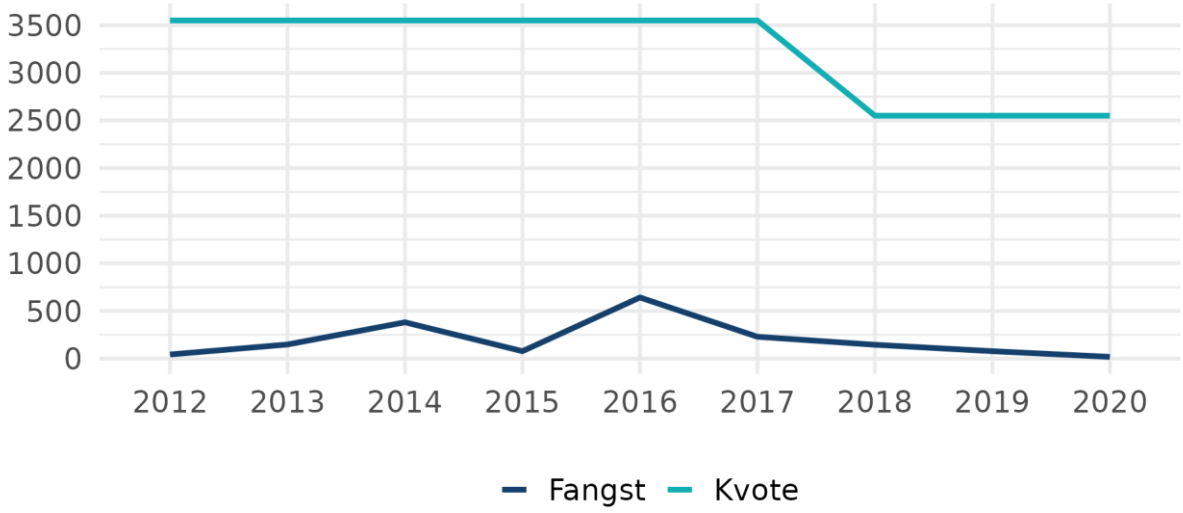
Figur 1: Kvote og fangst av hestmakrell i norske farvann i perioden 2012-2026



Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2026-10-05

Fra og med 2021 har norske fartøy ikke hatt adgang til å fiske hestmakrell i andre lands soner. Slik er det også i 2026. I perioden 2018-2020 hadde norske fartøy en årlig kvote på 2 550 tonn hestmakrell i EU-sonen i ICES statistikkområde 4. Figur 2 viser kvote og fangst av hestmakrell i EU-sonen i perioden 2012-2020.

Figur 2: Norsk kvote og fangst av hestmakrell i EU-sonen i perioden 2012-2020



Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2023-10-04

4. BESTANDSSITUASJONEN FOR HESTMAKRELL

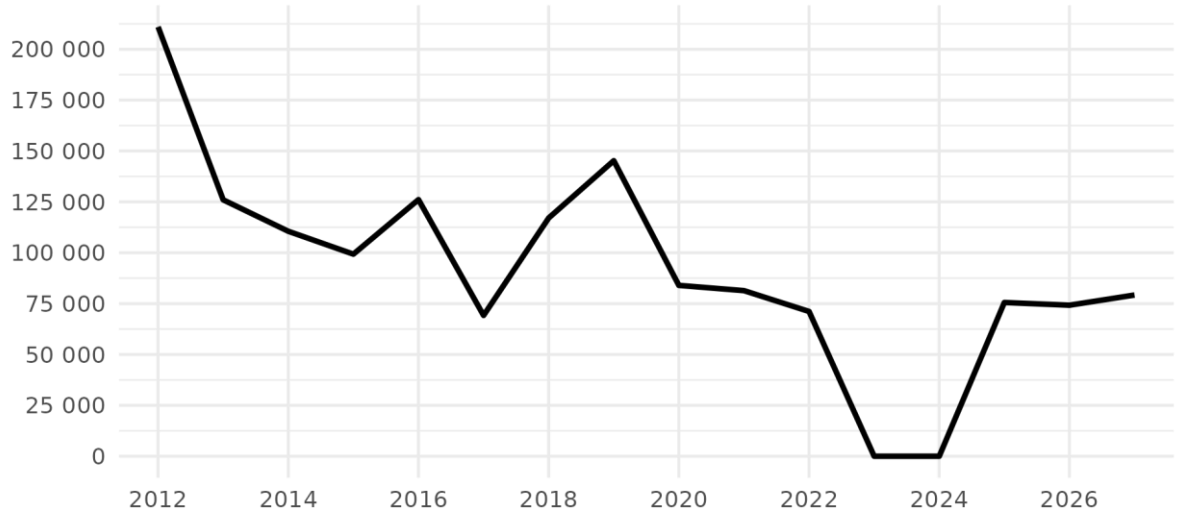
Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia, men det er ingen felles forvaltning av bestanden. EU og UK fastsetter kvoter på til sammen 100% av rådet fra ICES, mens Norge fastsetter egne unilaterale kvoter.

ICES gir et råd basert på en MSY-tilnærming. ICES anbefaler at fangstene av hestmakrell i 2027 ikke bør overstige 79 223 tonn, noe som er en økning på i underkant av 7% fra rådet for i år. Til sammenligning framsatte ICES et nullråd for både 2023 og 2024, mens rådet i 2022 var på 71 138 tonn.

ICES gjennomførte en metoderevisjon for bestanden i 2024. Den oppdaterte bestandsberegningsmodellen inkluderte revidert biologisk informasjon (modning og naturlig dødelighet) og ytterligere indekser med en mer komplett dekning av bestandens utbredelse. Konsistensen mellom år i bestandsberegningene ble også forbedret sammenlignet med tidligere modell. Referansepunktene ble oppdatert, og Blim og Bpa redusert, hovedsakelig på grunn av forbedret konsistens i bestandsberegningene[1].

Figur 3 viser oversikt over ICES-rådene for perioden 2012-2027. Figur 4 gir en oversikt over utviklingen i landinger (øverst til venstre), fiskedødelighet (øverst til høyre), gytebestand (i midten) og rekruttering (nederst)[2].

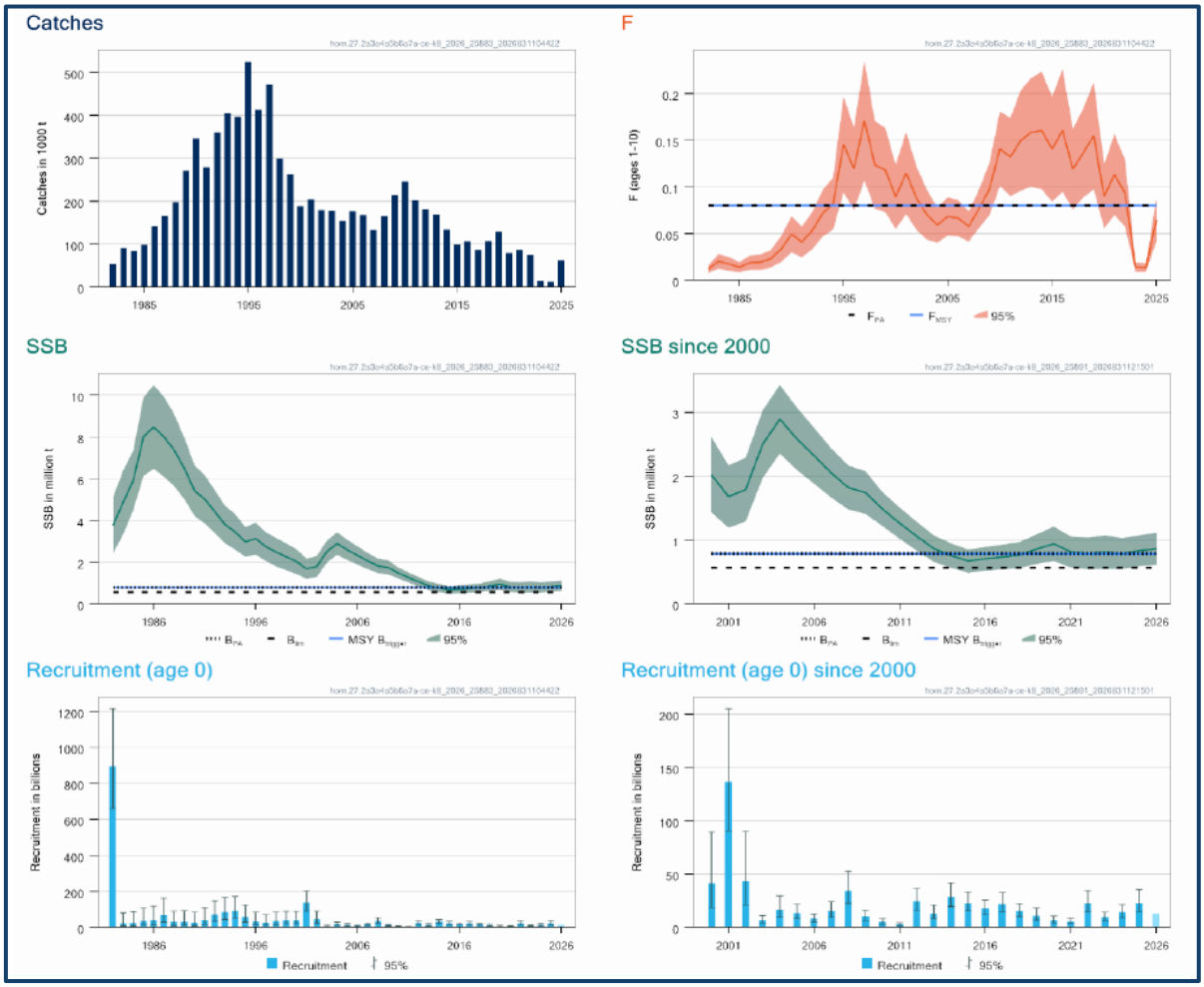
Figur 3: ICES-råd for perioden 2012-2027



[1] Se HIs nettsider for ytterlige informasjon om kvoterådet i 2024: https://www.hi.no/hi/radgivning/kvoterad/2025/vestlig-hestmakrell

[2] Se ICES' rådsark for mer detaljer: https://ices-library.figshare.com/collections/ICES_Advice_2026/8317945?q=:keyword:%22horse%20mackerel%22

Figur 4: Oversikt over landinger, fiskedødelighet, gytebestand og rekruttering



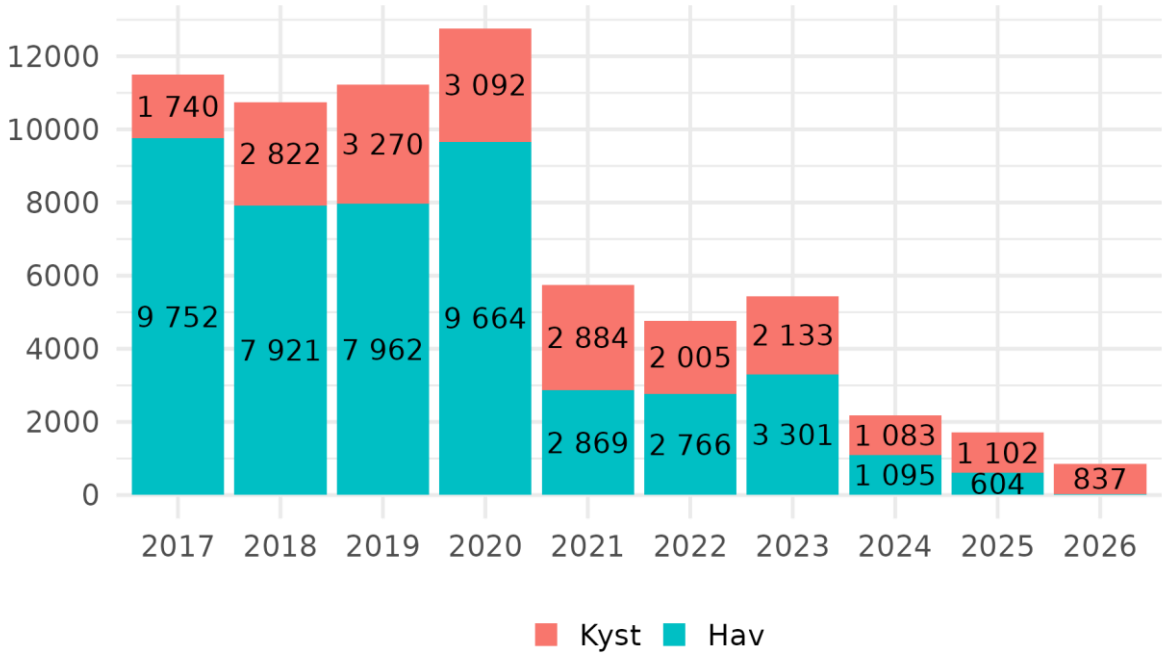
Kilde: Figur 1 i ICES-rådet for hestmakrell i statistikkområdene 8, 2.a, 3a, 4.a, 5.b, 6.a, 7.a–c og 7.e–k (Nordøstatlanteren) datert 30. september 2026

5. NÆRMERE OM FISKET INNENFOR OG UTENFOR 12-MILEN

I det videre fremgår en beskrivelse av hestmakrellfisket av norske fartøy basert på Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister. Det skilles mellom hvorvidt fangsten er tatt innenfor (kyst) eller utenfor (hav) tolvmilsgrensen i perioden 2017 til 2026.

Hovedvekten av hestmakrellfisket av norske fartøy i perioden 2017-2020 ble tatt med trål utenfor tolvmilsgrensen (74%). Samlet sett ble det fisket mellom 10 og 13 000 tonn årlig. I 2021 ble det fisket vesentlig mindre sammenlignet med tidligere år, med en samlet fangst på i underkant av 6 000 tonn. Fangstene holdt seg på om omtrent samme nivå frem til 2024, da fangstene ble redusert ytterligere, til omtrent 2 000 tonn. Fangstene holdt seg på det samme lave nivået i 2025, mens det per 5. oktober 2026 er landet kun 860 tonn. Det var en økning i fangstene i kystnære strøk fra om lag 1 800 tonn i 2017 til i størrelsesorden 3 000 tonn fra 2019 til og med 2021. Dette ble siden redusert til omtrent 2 000 tonn i 2022-2023, mens det de to siste årene har blitt fisket omtrent 1 000 tonn innenfor tolvmilen per år. I kystnære strøk fiskes det i all hovedsak med not av fartøy under 15 meter.

Figur 5: Fangst av hestmakrell fordelt på kyst (innenfor 12-milen) og hav (utenfor). 2017-2026

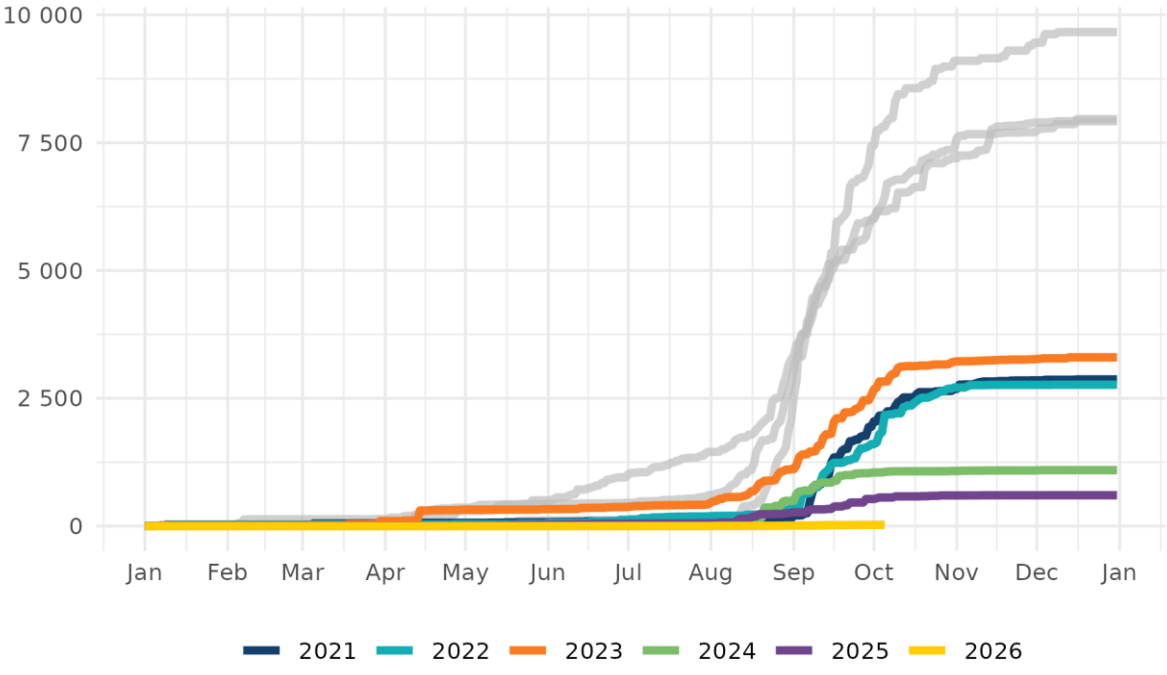


Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2026-10-05

6. FISKET AV HESTMAKRELL AV DEN HAVGÅENDE FLÅTEN

Fisket av hestmakrell av den havgående flåten har vært på et lavt nivå de siste seks årene, og er redusert ytterligere de foregående to år. De siste seks årene ser fisket etter hestmakrell utenfor 12-milen ut til å utelukkende bestå av bifangst i andre fiskeri. Fisket, som pleier å tilta i august måned, har så langt i år ikke startet. Figur 6 viser fisketakten for fangster tatt utenfor 12-milen siden 2017 (grå linjer viser fangst i perioden 2017-2020).

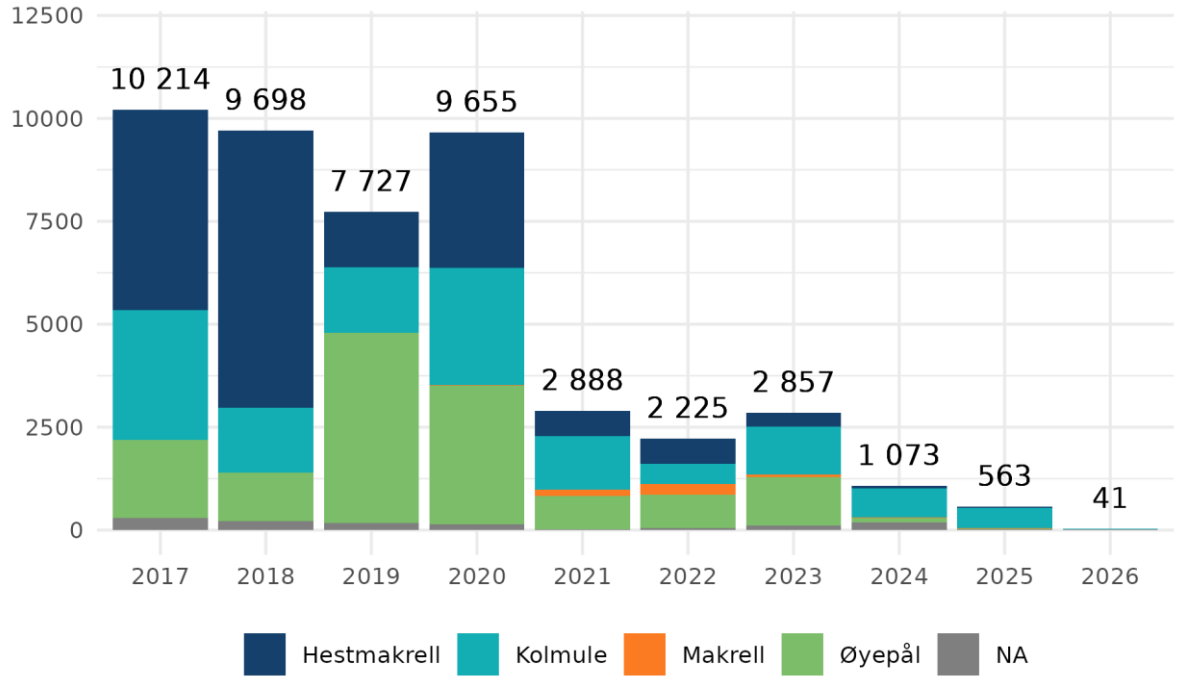
Figur 6: Kumulativ fangst av hestmakrell utenfor 12-milen. 2017-2026



Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 2026-10-05

Figur 7 viser fangster av hestmakrell utenfor 12-milen fra DCA-meldinger rapportert via ERS. Figuren antyder at det særlig er i fisket etter kolmule og øyepål at det har vært bifangst av hestmakrell de senere årene. Det ble også rapportert en del bifangst av hestmakrell i fisket etter makrell i 2022, som nok har sammenheng med at det ble fisket uvanlig mye makrell i Nordsjøen dette året. I årene før 2021 ble det også registrert vesentlige mengder hal der hestmakrell utgjorde mesteparten av den samlede fangsten («rene» hestmakrell-hal hvor hestmakrell er hovedart), som kan indikere et direktefiske etter hestmakrell også utenfor 12-milen. Omfanget av slike hal er kraftig redusert de siste årene. I 2024 og 2025 har hestmakrell utenfor 12-milen i all hovedsak blitt fisket sammen med kolmule, som har sammenheng med at den norske øyepålkvoten i 2024 var svært lav, og at det i 2025 ikke ble åpnet for et direktefiske etter øyepål. I 2026 har kolmulefisket i «kanten» i norsk sone så godt som ikke vært assosiert med noe bifangst av hestmakrell.

Figur 7: Rapportert kvantum av hestmakrell av den havgående flåten, fordelt på hovedart i halet. Fangster utenfor 12-milen. DCA-meldinger. 2017-2026



Fiskeridirektoratets ERS-register per 2026-10-05

7. FORSLAG TIL REGULERING AV FISKET ETTER HESTMAKRELL I 2027

Den vestlige hestmakrellbestanden er en fellesbestand mellom Norge, EU og Storbritannia, men det er ingen felles forvaltning av bestanden. EU og Storbritannia tar ikke hensyn til den norske kvoten når de fastsetter TAC. Etter to år med råd om nullfangst har ICES siden 2025 igjen anbefalt et fiske av vestlig hestmakrell.

Reguleringene av fisket etter hestmakrell har historisk bestått av å fastsette en kvote som skal begrense det totale norske fisket. Før 2023 har det ikke vært behov for en nasjonal fordeling av denne kvoten ettersom at totalkvoten i praksis ikke har begrenset fartøyenes fiske. Som følge av at det for 2027 er fremsatt et råd fra ICES forslår Fiskeridirektoratet å benytte samme praksis som før 2023.

Fiskeridirektoratet foreslår at det fastsettes en kvote på vestlig hestmakrell i 2027 i henhold til ICES' anbefaling for bestanden. Tilsvarende som i tidligere år legges det til grunn at den norske kvoten utgjør 43 % av ICES anbefalingen. Dette innebærer at den norske totalkvoten fastsettes til 34 066 tonn.

Det foreslås fritt fiske innenfor totalkvoten.

FISKERIDIREKTORATET